

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 49, 2016

Nummer 49, 2016

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2830](#) 09-12-2016

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:5047](#) 22-11-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:9529](#) 22-11-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:4400](#) 08-11-2016

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2016:7783](#) 07-12-2016

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2016:7669](#) 06-12-2016

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:5917](#) 30-11-2016

RECHTSPRAAK

Rechtbank spreekt echtscheiding uit, maar wijst alle verzoeken om nevenvoorzieningen af. Advocaten hebben de rechtbank niet in staat gesteld op de nevenvoorzieningen te beslissen door niet alle relevante stukken te verschaffen, op een ontijdig moment om een nieuw uitstel te vragen en door niet te verschijnen ter zitting.

Het echtscheidingsverzoek is op 11 augustus 2014 ingediend. Na anderhalf jaar overleg is geen minnelijke regeling bereikt. Op 1 april 2016 is een verweerschrift ingediend met zelfstandige verzoeken, waarop is gereageerd op 31 mei 2016. Niet alle voor de financiën relevante stukken zijn ingediend. Partijen zijn opgeroepen voor de zitting van 1 december 2016. Op 30 november 2016 is aan het einde van de middag opnieuw verzocht om uitstel door beide partijen en verzocht de zaak opnieuw voor vier maanden aan te houden om te proberen er in minnelijk overleg met behulp van een deskundige uit te komen. De advocaten zijn niet ter zitting van 1 december verschenen.

De rechtbank overweegt als volgt. Uit de aard van de echtscheidingsprocedure, gezien in samenhang met het bepaalde in artikel 818 lid 3 Rv, vloeit voort dat deze niet langer moet duren dan strikt noodzakelijk is. Partijen hebben na een overlegperiode van anderhalf jaar, en een daaropvolgende periode van zes maanden tussen het indienen van het verweerschrift en de zittingsdatum, de rechtbank nog steeds niet voorzien van diverse relevante stukken die nodig zijn om de geschillen te kunnen beslechten. Daarnaast hebben de advocaten van partijen, in strijd met artikel 7.4 Procesreglement Scheiding, de rechtbank niet tijdig verzocht om uitstel van de zitting. Bovenal hebben zij, door pas op het allerlaatste moment aan te kondigen dat men niet ter zitting aanwezig zou zijn terwijl men een beslissing van de rechtbank daarover niet heeft afgewacht, de rechtbank niet in staat gesteld om regie te voeren in de procedure dan wel te beoordelen of uitstel van de zitting zou leiden tot een onredelijke vertraging van de procedure. Dit is niet alleen in strijd met de goede procesorde, maar doet evenmin recht aan de tijdsinvestering welke door alle betrokkenen binnen de rechtbank inmiddels met betrekking tot dit dossier is gedaan. Een investering die niet meer ten goede kan komen aan de geschillen van andere partijen. Dit brengt de rechtbank tot het oordeel dat de door partijen verzochte nevenvoorzieningen moeten worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 07-12-2016

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2016:7783

Zaaknummer: C/02/286263 FA RK 14-5586

RECHTSPRAAK

Rechtbank verklaart het huwelijk nietig tussen een 70-jarige dementerende vrouw en een vijftien jaar jongere man.

De jongste van de twee dochters van de vrouw heeft een verzoek ingediend tot nietigverklaring van het huwelijk dat haar moeder is aangegaan met een vijftien jaar jongere man. Reden is dat haar moeder ten tijde van het aangaan van het huwelijk niet wist wat zij deed.

Uit het feitenrelaas blijkt dat de moeder een paar maanden na het huwelijk een testament heeft verleden, waarbij zij haar dochters heeft onterfd en haar echtgenoot tot enig erfgenaam heeft benoemd.

De rechtbank heeft een deskundige benoemd om de vraag beantwoord te krijgen of de vrouw ten tijde van de huwelijksvoltrekking in staat was haar wil te bepalen en de betekenis van haar verklaring te begrijpen. De deskundige antwoordt dat het zeer twijfelachtig is of de vrouw in staat was haar wil te bepalen en de betekenis van haar verklaring te begrijpen. Voorts vermeldt de deskundige dat de vrouw naar zijn oordeel niet in staat was de gevolgen en betekenis van een huwelijk voldoende te overzien. Hij merkt op dat het huwelijk een complexe beslissing betreft waarbij huwelijksvermogensrechtelijke en fiscale aspecten een grote rol spelen. Het vergt meer van iemands beoordelingsvermogen om de gevolgen hiervan te overzien dan van gebruikelijke dagelijkse beslissingen. Door haar dementie was de vrouw al beperkt in het nemen van dagelijkse beslissingen, dan ook zeker beperkt in het overzien van de gevolgen en betekenis van een huwelijk.

De rechtbank ziet in de bezwaren van de man tegen het deskundigenrapport geen reden om dat rapport niet te onderschrijven. De rechtbank concludeert op grond van het feitenrelaas zoals opgenomen in de beschikking en op grond van het deskundigenrapport dat vast is komen te staan dat de geestvermogens van de vrouw ten tijde van de huwelijksluiting reeds zodanig waren gestoord dat zij niet in staat was haar wil te bepalen en de betekenis van haar verklaring te begrijpen. Daarbij acht de rechtbank van belang dat het aangaan van een huwelijk een complexe beslissing is, leidend tot verregaande gevolgen in emotionele, juridische, financiële en fiscale zin, zowel tijdens alsook na het einde van het huwelijk. De

rechtbank wijst het verzoek toe.

De nietigheid van het huwelijk heeft in beginsel terugwerkende kracht tot de huwelijksluiting, maar niet ten aanzien van de te goeder trouw zijnde echtgenoot (artikel 1:77 lid 3 BW). Ten aanzien van de te goeder trouw zijnde echtgenoot heeft de nietigheid van het huwelijk de betekenis van een echtscheiding. De rechtbank concludeert aan de hand van de feiten en omstandigheden, zoals gebleken, dat de man niet te goeder trouw was ten tijde van de huwelijksluiting, zodat de terugwerkende kracht van de nietigheid van het huwelijk zich ook uitstrekt tot die echtgenoot.

De kosten van de deskundige worden verdeeld over beide dochters van de vrouw en de man.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 06-12-2016

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2016:7669

Zaaknummer: C/02/314308 FA RK 16-2273

RECHTSPRAAK

Overeengekomen verdeling huwelijksgoederengemeenschap bij scheiding onder algemene kwijting. Wet verevening pensioenrechten bij scheiding in afspraken niet uitdrukkelijk uitgesloten. Valt die uitsluiting onder de kwijting? Neen, aldus de rechtbank, ook niet op grond van de redelijkheid en billijkheid.

Partijen zijn begin juli 2007 gescheiden. Zij hebben geprocedeerd over de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap en zijn tot overeenstemming gekomen tijdens een comparitie. De vrouw vordert nu verdeling van het tijdens huwelijk opgebouwde pensioen op grond van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps).

De man verweert zich. Hij meent dat de uitsluiting van de pensioenverevening onder de kwijting valt en dat de vrouw bovendien bewust geen actie heeft ondernomen in verband met haar recht op bijstand. Zij is pas actie gaan ondernemen toen zij er zelf financieel beter van werd. Op grond daarvan heeft de man geen rekening hoeven te houden en ook niet kunnen houden met de aanspraak die de vrouw nu maakt, in elk geval niet met terugwerkende kracht.

De rechtbank overweegt dat de gestelde omstandigheden onvoldoende zijn om afstand van recht op pensioenverevening aan te nemen. Enkel stilzitten is onvoldoende. Dat geldt ook voor het beroep op de redelijkheid en billijkheid en op het geringe inkomen van de man om zich te verweren tegen de terugwerkende kracht tot 1 juli 2015. De man had al bij de scheiding een pensioenuitkering, terwijl de vrouw deling van het pensioen vanaf 1 juli 2015 verzoekt.

De rechtbank oordeelt dat pensioenverevening in een schriftelijke (scheidings)overeenkomst uitdrukkelijk moet zijn uitgesloten en dat een uitsluiting niet onder de algehele kwijting kan worden begrepen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 30-11-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:5917

Zaaknummer: C/16/410861/ HA ZA 16-168

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie opnieuw vastgesteld met ingang van datum verzoekschrift. De man verzoekt voor de periode vanaf de eerdere vaststelling in 2009 de alimentatie te bepalen op hetgeen hij tot op heden heeft betaald met kwijtschelding van het resterende. Hof wijst dit verzoek af, omdat artikel 1:401 BW daartoe geen grondslag biedt.

Het hof bepaalt de kinderalimentatie op € 73 per maand met ingang van de datum van het inleidende verzoekschrift. Dat is een ten opzichte van de eerdere beschikking uit 2009 lager bedrag. Het hof ziet geen aanleiding tot een eerdere datum van ingang van de kinderalimentatie.

Het hof overweegt voorts dat het verzoek van de man om de vóór de ingangsdatum van de wijziging ontstane alimentatieschuld 'kwijt te schelden' niet op de wet is gebaseerd en dus niet kan worden toegewezen. Artikel 1:401 BW biedt de alimentatierechter geen ruimte om ongewijzigde, en dus verschuldigd gebleven alimentatietermijnen kwijt te schelden (vgl. HR 2 januari 1953, *NJ* 1953/148). Voor zover de man met zijn verzoek om kwijtschelding een beroep doet op rechtsverwerking, faalt dit. Wat er zij van die stelling dat de vrouw gedurende een periode van zes jaren sinds de beschikking van 29 april 2009 nimmer om betaling van kinderalimentatie heeft gevraagd, enkel stilzitten of enkel tijdsverloop levert volgens vaste rechtspraak geen toereikende grond op voor het aannemen van rechtsverwerking. De man heeft verder geen feiten of omstandigheden gesteld en te bewijzen aangeboden die daartoe zouden kunnen nopen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-11-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:5047

Zaaknummer: 200.185.573/01

RECHTSPRAAK

Is een gescande handtekening namens de gecertificeerde instelling op een verzoek tot verlenging van de machtiging tot uithuisplaatsing geldig? Het hof beantwoordt deze vraag bevestigend.

Is een gescande handtekening namens de gecertificeerde instelling (GI) op een verzoek tot verlenging van de machtiging tot uithuisplaatsing geldig? Volgens de ouders is het verzoek van de GI nietig, omdat het verzoekschrift van de GI niet is voorzien van een originele handtekening, maar van een gescand exemplaar. De GI heeft daartegen ingebracht dat niet is aangetoond noch aannemelijk gemaakt dat de gescande handtekening niet afkomstig is van de GI. De GI heeft ter zitting uitgelegd dat ondertekening van verzoekschriften met gescande handtekeningen tegenwoordig in haar organisatie de gebruikelijke werkwijze is.

Het hof overweegt dat per 1 maart 2008 de Wet afschaffing procuraat en invoering elektronisch berichtenverkeer in werking is getreden. Sindsdien is in artikel 33 Rv een algemene regeling met betrekking tot het elektronisch verzenden van berichten aan en door de civiele gerechten opgenomen. Op grond van het systeem van rechtsvordering is artikel 33 Rv zowel van toepassing in dagvaardings- als in verzoekschriftprocedures en eveneens in procedures in hoger beroep. Op grond van artikel 3:15a lid 1 BW heeft een elektronische handtekening dezelfde rechtsgevolgen als een handgeschreven handtekening, indien de methode die daarbij is gebruikt voor authenticatie voldoende betrouwbaar is, gelet op het doel waarvoor de elektronische gegevens werden gebruikt en op alle overige omstandigheden van het geval. Onder een elektronische handtekening wordt bijvoorbeeld verstaan een gescande handtekening van een papieren drager (*Kamerstukken II 2006/07, 30815, 3, p. 14-15 (MvT)*).

De Hoge Raad heeft in 1992 reeds geoordeeld (ECLI:NL:HR:1992:ZCo778) dat een redelijke, met de voortgang van de communicatietechniek rekening houdende en met de eisen van een goede procesorde verenigbare wetstoepassing met zich brengt dat, ingeval een naar behoren ondertekend verzoekschrift volledig, met de daarop zichtbare ondertekening, per fax wordt verzonden naar en ontvangen door de griffie van het gerecht waarbij het moet worden ingediend, de ter griffie ingekomen faxkopie dient te worden aangemerkt als een naar behoren

ondertekend verzoekschrift. Het hof is van oordeel dat een gescande handtekening in het huidige digitale tijdperk minstens vergelijkbaar is met die op een faxkopie. Het hof gaat dan ook niet mee met de eis van de ouders dat het verzoekschrift een zogenaamde 'natte' handtekening moet bevatten. Gezien het vorenstaande acht het hof de gescande handtekening van de gezinsvoogd onder het verzoekschrift van de GI voor authenticatie voldoende betrouwbaar. Met de GI is het hof daarom van oordeel dat sprake is van een naar behoren ondertekend verzoekschrift in de zin van artikel 278 lid 2 Rv. Voor niet-ontvankelijkheid van de GI in verband met nietigheid van het ingediende verzoekschrift, en terugverwijzing naar de rechtbank, zoals verzocht, is reeds daarom geen plaats.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-11-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:9529

Zaaknummer: 200.196.050/01

RECHTSPRAAK

Heeft de kantonrechter mondeling uitspraak gedaan of alleen maar gezegd wat de uitspraak zal inhouden? Het hof oordeelt dat het niet ging om een mondelinge uitspraak, maar om een weergave van de inhoud van de nog op schrift te stellen en openbaar te maken uitspraak.

Bij beschikking van de kantonrechter zijn de goederen van de moeder onder bewind gesteld en is een mentorschap uitgesproken. De zoon van de moeder is tot bewindvoerder en mentor benoemd.

De dochter is van deze beschikking in hoger beroep gegaan. De moeder betwist de ontvankelijkheid van de dochter, omdat zij haar beroepschrift buiten de termijn heeft ingediend. De kantonrechter heeft ter zitting van 6 januari 2016 mondeling uitspraak gedaan, zodat de beroepstermijn op dat moment is ingegaan. Daarbij is niet relevant, aldus de moeder, dat op de schriftelijke beschikking een andere datum staat vermeld.

Het hof overweegt als volgt. Ingevolge artikel 806 lid 1 Rv geldt dat, in afwijking van artikel 358 lid 2 Rv, van een beschikking hoger beroep kan worden ingesteld door de verzoeker en degene aan wie een afschrift van de beschikking is verstrekt of verzonden, binnen drie maanden na de betekening daarvan of nadat de beschikking op andere wijze bekend is geworden.

Uit het proces-verbaal van de behandeling ter zitting bij de kantonrechter op 6 januari 2016 blijkt dat de kantonrechter, voor zover hier relevant, ter zitting heeft medegedeeld: 'Ik ga een beslissing nemen. Ik heb met iedereen gesproken. Op basis van het gesprek en op basis van de stukken vind ik het in het belang van betrokkene dat er iemand wordt aangesteld die alles formeel regelt. Voor de keuze van de bewindvoerder en mentor ga ik de wens van betrokkene volgen [...]'.

Het hof overweegt dat onder de dag van de uitspraak wordt verstaan de dag waarop de rechterlijke uitspraak openbaar wordt gemaakt. Aan deze eis voldoen de mededelingen van de kantonrechter op 6 januari 2016 naar het oordeel van het hof niet. De kantonrechter heeft immers gezegd dat zij een beslissing *gaat* nemen en de wens van betrokkene *gaat* volgen,

hetgeen impliceert dat deze beslissingen niet op dat moment openbaar zijn gemaakt en dat de kantonrechter slechts heeft willen meedelen hoe de uitspraak zal komen te luiden.

Bovendien is blijkens het proces-verbaal de aard van de te nemen beschermingsmaatregelen niet als zodanig ter zitting bepaald, noch zijn de gegevens vermeld van degene die de maatregelen zal uitvoeren. Eerst met de beschikking van 14 januari 2016 zijn de maatregelen van bewind- en mentorschap ingesteld en zijn de personalia van de bewindvoerder en mentor genoemd. Deze beschikking is aan belanghebbenden toegezonden, zodat dit de uitspraak betreft die aan de daaraan te stellen eisen voldoet. Dit oordeel brengt met zich dat de dochter tijdig, te weten binnen drie maanden na de dag van de uitspraak, in appèl is gekomen, zodat zij zal worden ontvangen in haar verzoek.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 08-11-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:4400

Zaaknummer: 200.189.119/01

RECHTSPRAAK

HR: is het verzoek van de vrouw tot overlegging van de bankafschriften van de (nog onverdeelde en eerder onbekende) bankrekening van de man te beschouwen als een fishing expedition?

Partijen zijn gehuwd geweest. De rechtbank heeft een bepaalde wijze van verdeling van de huwelijksgemeenschap gelast. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank vernietigd en een gewijzigde verdeling vastgesteld. Met betrekking tot de samenstelling en omvang van de gemeenschap is het hof met partijen uitgegaan van de peildatum van 19 november 2012. Het hof overwoog als volgt:

‘In haar tweede grief stelt de vrouw dat de rechtbank de man ten onrechte niet heeft opgelegd de bankafschriften van zijn nieuwe bankrekening vanaf maart 2012 aan de vrouw over te leggen. De vrouw vermoedt dat bij de man van maart 2012 tot en met november 2012 meer geld is binnengekomen dan thans bij haar bekend is. Zij stelt dat dit tot dusverre onbekende vermogensbestanddeel nog tussen partijen dient te worden verdeeld. Volgens de vrouw heeft de man zich hiertoe ter mondelinge behandeling in eerste aanleg ook bereid verklaard. De man voert gemotiveerd verweer. Het hof is van oordeel dat het verzoek van de vrouw moet worden aangemerkt als een zogeheten fishing expedition, waarvoor artikel 843a Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering nadrukkelijk geen ruimte biedt. Het enkele niet nader onderbouwde vermoeden van de vrouw dat de man in de periode van maart 2012 tot en met november 2012 meer inkomsten heeft gehad dan waarvan zij kennis heeft, is onvoldoende om de man te verplichten al zijn bankafschriften over deze periode over te leggen. Het verzoek van de vrouw dient daarom te worden afgewezen.’

In cassatie klaagt de vrouw dat het oordeel van het hof onbegrijpelijk is, voor zover dat strekt tot afwijzing van het verzoek tot verdeling van de nieuwe bankrekening van de man. Daarnaast wordt geklaagd over de afwijzing van het – met het oog daarop gedane – verzoek van de vrouw om de man te verplichten de afschriften van de bedoelde bankrekening tot aan de peildatum over te leggen.

De Hoge Raad oordeelt als volgt. De tweede grief van de vrouw had betrekking op twee met elkaar samenhangende punten. Ten eerste heeft de vrouw inzage verzocht in de

bankafschriften van de nieuwe (nog onverdeelde en haar onbekende) rekening van de man, teneinde duidelijkheid te verkrijgen over het verloop daarvan en over het saldo ervan op de peildatum. Ten tweede heeft de vrouw verdeling van dat saldo verlangd. Beide punten heeft de vrouw in eerste aanleg al aan orde gesteld. De rechtbank heeft echter niet op het verzoek om inzage beslist en heeft voorts de nieuwe rekening, en dus het saldo daarvan op de peildatum, niet in de verdeling betrokken. Hiertegen is de vrouw opgekomen met de grief dat de rechtbank de man ten onrechte niet heeft veroordeeld om (i) bankafschriften van zijn nieuwe bankrekening (sedert maart 2012) aan de vrouw over te leggen en (ii) de overgespaarde inkomsten uit het salaris van de man met de vrouw te delen. De vrouw heeft deze grief in het vervolg van de appèlprocedure nader toegelicht. Het hof is niet ingegaan op het verzoek van de vrouw tot verdeling van het saldo van de rekening, maar heeft uitsluitend geoordeeld over het daarmee samenhangende verzoek om de man te verplichten tot het overleggen van bankafschriften van de rekening over de relevante periode. Zonder toelichting valt echter niet in te zien waarom die rekening niet in de verdeling behoeft te worden betrokken. De man heeft blijkens de stukken van het geding niet betwist dat de rekening bestaat, noch dat deze tot de te verdelen gemeenschap behoort. De klacht slaagt dus in zoverre.

De verdeling van de nieuwe rekening kan niet plaatsvinden zonder dat in elk geval het saldo van de rekening op de peildatum bekend is. Gelet daarop is onbegrijpelijk dat het hof het verzoek van de vrouw tot overlegging van bankafschriften van de bankrekening heeft afgewezen als een '*fishing expedition*'. De klacht slaagt derhalve ook op dit punt.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 09-12-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2830

Zaaknummer: 16/01401

Wetsartikelen: 843a Rv